

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

01 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte
judecători

Nadejda TOMA
Liliana CATAN
Ion GUZUN

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Barbăneagră Sergiu în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 21 decembrie 2020, în cauza penală privind-l pe

COADĂ Ion XXXXX, născut la XXXXX,
originar și domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 12.12.2017 - 07.02.2020;

Instanța de apel: 13.03.2020 - 21.12.2020;

Instanța de recurs: 23.12.2022– 01.02.2023.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Cimișlia, sediul Central, din 07 februarie 2020, Coadă Ion a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsă sub formă de închisoare pe termen de 5 (cinci) ani, cu executare în penitenciar de tip închis.

În temeiul art. 90 alin. (1) Cod penal, s-a suspendat condiționat executarea pedepsei aplicate lui Coadă Ion pe o perioadă de probațiune de 4 (patru) ani, dacă, în perioada de probațiune nu va săvârși o nouă infracțiune și, prin respectarea condițiilor probațiunii va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat.

S-a aplicat față de Coadă Ion măsura preventivă- obligarea de a nu părăsi localitatea până când sentința va deveni definitivă.

S-a admis integral acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată Vremeș Viorel și s-a dispus încasarea din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate Vremeș Viorel prejudiciul material cauzat prin infracțiune în sumă de 17.191,36 (șaptesprezece mii unu sută nouăzeci și unu, 36) lei, prejudiciul moral în sumă de

100.000 (unu sută mii) lei și cheltuielile pentru asistența juridică suportate în cadrul urmăririi penale și în cadrul examinării cauzei în sumă de 9000 (nouă mii) lei, iar în total suma de 126.191,36 (unu sută douăzeci și șase mii unu sută nouăzeci și unu) lei.

S-a admis ca întemeiată solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea din contul inculpatului în beneficiul statului cheltuielile pentru efectuarea expertizelor în cadrul urmăririi penale, dispuse de către organul de urmărire penală pentru stabilirea vinovăției inculpatului și s-a dispus încasarea de la Coadă Ion în beneficiul statului cheltuielile judiciare în sumă de 320 (trei sute douăzeci) lei.

S-a decis soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, în fapt, a constatat că, Coadă Ion în seara spre 02.09.2017, în perioada de timp cuprinsă între orele 23:00-01:00, aflându-se în preajma Casei de Cultură din XXXXX, în urma unui conflict apărut între el și Vremeș Viorel, Coadă Ion a luat, din automobilul cu care venise, o bătă din lemn și apropiindu-se de Vremeș Viorel, conștientizând caracterul ilicit al acțiunilor sale intenționate și prevăzând consecințele prejudiciabile ale acestor acțiuni, i-a aplicat ultimului o lovitură cu această bătă în regiunea capului, cauzându-i conform raportului de expertiză judiciară medico - legală nr. 135D din 03.10.2017, vătămare corporală gravă.

Acțiunile descrise au fost calificate pe art. 151 alin. (1) Cod penal al Republicii Moldova - vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care este periculoasă pentru viață.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare, a fost atacată cu apel de către avocatul Postica Serghei în interesele părții vătămate Vremeș Viorel, care a solicitat casarea parțială a sentinței în partea individualizării pedepsei, cu pronunțarea unei noi decizii potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Coadă Ion să-i fie aplicată o pedeapsă sub formă de închisoare pe termen de 6 ani, cu executare în penitenciar de tip închis.

În motivarea apelului înaintat s-a indicat că este incorectă poziția instanței de fond vis-a-vis de pedeapsa stabilită, aceasta nu a ținut cont de persoana celui vinovat, de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

Indică apelantul că acțiunea ilegală a condamnatului i-a provocat părții vătămate leziuni corporale grave, care se manifestau, conform raportului de expertiză judiciară, prin *trauma cranio-cerebrală închisă cu fractura oaselor capului, hematom epidural și subdural cu compresie cerebrală, hemoragii subarahnoidiană și contuzie cerebrală*. Prin urmare, partea vătămată a suferit mai multe operații chirurgicale la cap, medicii au fost nevoiți să-i implanteze în regiunea capului un os artificial pe viață. De asemenea, din cauza leziunilor primite, partea vătămată deseori își pierde cunoștința, iar în urma unui control el a fost diagnosticat

cu Epilepsie, și ca rezultat a fost încadrat în grad de dizabilitate (Certificatul nr. C55553302128).

Apărarea are dubii în privința obiectivității caracteristicii eliberate de ofițerul de sector pe numele condamnatului și anume că acesta a fost caracterizat pozitiv, devreme ce conform cazierului contravențional Coadă Ion a fost atras la răspundere contravențională de unsprezece ori, dintre care de două ori pentru *’huliganism nu prea grav’*, iar o dată pentru *„vătămarea integrității corporale”* și asta doar în perioada septembrie 2016 - septembrie 2017.

Susține apelantul că pe parcursul urmăririi penale și examinării acestei cauze penale de către instanța de judecată, Coadă Ion nu și-a recunoscut vina, nu a reparat prejudiciul creat părții vătămate, nu și-a cerut scuze și nu s-a căit sincer de cele comise.

Prima instanță nu și-a motivat hotărârea adoptată și anume, temeiurile care au fost puse la baza aplicării prevederilor art. 90 Cod penal, iar ca urmare a încălcat prevederile art. 6 (1) din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care obligă instanțele judecătorești să-și motiveze hotărârile.

În dezbaterile judiciare, apărătorul părții vătămate a pledat pentru o pedeapsa cu închisoare cu executare reală, ca rezultat prima instanță a refuzat solicitarea respectivă, nemotivând acest fapt.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 21 decembrie 2020, apelul avocatul Postica Serghei în interesele părții vătămate Vremeș Viorel a fost admis, s-a casat parțial sentința în partea stabilirii pedepsei, s-a rejudecat cauza și s-a pronunțat o nouă hotărâre în această parte prin care lui Coadă Ion i s-a stabilit pedeapsa pe art. 151 alin.(1) Cod penal sub formă de închisoare pe termen de 6 (șase) ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

S-a aplicat în privința inculpatului măsura preventivă sub formă de arest preventiv din momentul reținerii acestuia.

În rest sentința s-a menținut.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, instanța de fond corect a constatat vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) Cod penal.

Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor.

La individualizarea, stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatului, instanța de fond nu a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal și anume de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de condițiile de

viață ale familiei acesteia precum și scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

Apreciind pedeapsa stabilită de către instanța de fond în privința inculpatului pentru comiterea infracțiunii prevăzută de art. 151 alin. (1) Cod penal, instanța de apel a concluzionat că instanța de fond i-a aplicat o pedeapsă prea blândă în privința inculpatului.

Din materialele cauzei s-a constatat că inculpatul era învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art.151 alin.(1) Cod penal, care conform art.16 Cod penal se califică ca o infracțiune gravă.

Astfel, luând în calcul faptul că Coadă Ion a comis o infracțiune gravă, se caracterizează pozitiv la locul de trai, ținând cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, precum și scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, a constatat că pedeapsa sub formă de închisoare reală este una echitabilă pentru corectarea condamnatului, precum și pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea inculpatului vizat, cât și a altor persoane.

La caz, instanța de fond nu a apreciat corespunzător circumstanțele reale și personale ale inculpatului și a stabilit o pedeapsă neproportională faptelor comise. Or, instanța de apel a reținut circumstanțele în care a fost săvârșită infracțiunea, faptul că inculpatul, la evidența medicului narcolog sau psihiatru nu se află. Deci, ținând cont de motivul și modalitatea comiterii infracțiunii, pretențiile părții vătămate, s-a stabilit că pedeapsa aplicată inculpatului era prea blândă, și nu-și va asigura scopul propus de legiuitor la art. 61 Cod penal.

Prin urmare, pentru infracțiunea comisă de Coadă Ion instanța de apel a stabilit acestuia pedeapsa cu închisoare pe termen de 6 ani cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Astfel, instanța de apel a menționat că pedeapsa penală aplicată nu reprezintă o represiune excesivă, ci se justifică atât pentru reeducarea inculpatului, cât și pentru menținerea ordinii de drept, în conformitate cu scopul preventiv sancționator al pedepsei, așa cum apare enunțat în Codul penal.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, *avocatul Barbăneagră Sergiu în interesele inculpatului a atacat-o cu recurs ordinar*, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 4), 5), 6), 7), 10) Cod de procedură penală, solicitând casarea deciziei cu menținerea sentinței.

În motivare recurentul a indicat că:

- examinarea cauzei în instanța de apel s-a efectuat fără participarea inculpatului, ultimul nu a fost citat iar anunțarea în căutare s-a efectuat contrar procedurii stabilite;

- Coadă Ion, deși nu a avut apărător ales, examinarea cauzei s-a efectuat în lipsa inculpatului;

- inculpatul nu a cunoscut despre examinarea cauzei în instanța de apel și nici despre soluția primei instanțe;

- potrivit deciziei Curții de Apel Comrat apelul părții vătămate a fost depus la 21.01.2020, pe când sentința a fost pronunțată la 07.02.2020;

- instanța de apel nu și-a argumentat pe deplin motivele agravării pedepsei și excluderii aplicării art. 90 Cod penal;

- partea apărării consideră că inculpatului i-a fost stabilită o pedeapsă prea aspră, întrucât acesta anterior nu a fost condamnat, iar corectarea și reeducarea lui este posibilă fără izolarea ultimului de societate;

- circumstanțe ce atenuază răspunderea penală, conform art. 76 Cod penal, în privința inculpatului nu au fost stabilite: săvârșirea infracțiunii de către o persoană care a atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani. Circumstanțe ce agravează răspunderea penală, conform art. 77 Cod penal, în privința inculpatului nu au fost stabilite;

- referitor la persoana inculpatului s-a reținut că: conform adeverinței nr. 356 din 13.10.2017 eliberat de primarul or. Cimișlia Răileanu Gheorghe, inculpatul nu are careva persoane la întreținere (f.65) potrivit caracteristicii eliberată pe numele inculpatului de către ofițerul de sector a IP Cimișlia inspector Cecati Alexandru, inculpatul se caracterizează pozitiv (f.57), conform comunicării IMSP a SR Cimișlia nr. 7013 din 18.10.2017 inculpatul nu se află la evidență la medicul narcolog (f.68); potrivit comunicării aceleși instituții medicale din 18.10.2017 inculpatul nu se află la evidență la medicul psihiatru (f. 70); potrivit cazierului contravențional eliberat pe numele inculpatului de către IP Cimișlia din 12.10.2017, pentru perioada 01.01.2016- 12.10.2017 în privința inculpatului au fost înregistrate mai multe procese contravenționale (f.71); conform revendicării forma 246 eliberată de către IP Cimișlia la 11.10.2017, inculpatul anterior nu a fost tras la răspundere penală (f.72).

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursului avocatului, menționând că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind depus peste termen.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialului din dosar și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, *instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că recursul este declarat peste termen.*

Din actele cauzei se constată că avocatul Barbăneagră Sergiu a depus recursul ordinar la data de **08.12.2022**.

Una din cerințele obligatorii la depunerea recursului ordinar se referă la respectarea termenului de declarare a acestuia de către titularii cererii respective. În corespundere cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, *termenul de declarare a recursului este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei instanței de apel.*

Ca atare, termenul de recurs are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se consideră ca tardiv, deoarece legea procesual-penală nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Potrivit dispozițiilor art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală: *„în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.”.*

Analizând materialele cauzei, Colegiul penal incontestabil reține că, decizia instanței de apel din 21 decembrie 2020 a fost pronunțată integral la 19 ianuarie 2021, iar recursul a fost depus la 08 decembrie 2022, astfel, termenul stabilit de art. 422 Cod de procedură penală nu a fost respectat de către recurent.

Recurentul invocă că inculpatul nu a fost la curent că, cauza penală a fost examinată în apel, apoi în recurs, anexând și copia sentinței Curții de Apel din Roma din 08 noiembrie 2022, prin care s-a revocat măsura asiguratorie a arestării în închisoare și eliberarea imediată a lui Coadă Ion (vol. III, f.d. 17- 20).

Colegiul penal respinge alegațiile date, or inculpatul conștient de posibilitatea examinării cauzei în instanțele superioare de justiție a omis termenul de depunerea a recursului ordinar. Mai mult, conform sentinței Curții de Apel din Roma din 08 noiembrie 2022, la 07.07.2022 în aeroportul din Italia a fost arestat Coadă Ion, întrucât a fost căutat de organele Republicii Moldova pentru infracțiunea imputată (vol.III, f.d. 17, verso).

Prin urmare, la data de 07.07.2022 inculpatul a făcut cunoștință cu faptul că este dosar examinat în apel prin care el a fost condamnat la închisoare reală și avea posibilitatea să atace cu recurs ordinar, fără să aștepte judecata privind extrădarea sa și pronunțarea hotărârii privind extrădarea la data de 08 noiembrie 2022.

Durata termenului de recurs este stabilită prin lege. Acest termen nu poate fi prelungit sau scurtat de instanța de judecată, el este absolut, are un caracter imperativ și fatal, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac.

Pe cale de consecință, având în vedere cele consemnate supra, Colegiul penal reține că, în cauza deferită judecății, termenul de declarare a recursului a fost omis de către recurent, respectiv argumentele aduse de acesta în cererea de recurs nu vor fi preluate pentru examinare, el fiind decăzută de dreptul de a exercita respectiva cale de atac.

În această ordine de idei, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul ordinar declarat este inadmisibil, ca fiind declarat peste termen.

9. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Barbăneagră Sergiu în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 21 decembrie 2020, în cauza penală privindu-l pe COADĂ Ion XXXXX, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă pronunțată integral la 31 martie 2023.

Președinte

Nadejda TOMA

Judecător

Liliana CATAN

Judecător

Ion GUZUN